

SZÉKASZÓ

I. évfolyam 2. szám 2004. október

KARCFALVI-CSIKJENŐFALVI KISÚJSÁG

MINDENNAPI ÉLETTERÜNK

Mindannyiunk alapvető igénye a tisztaság, a rend. Ezért legtöbbször igyekszünk tisztán, rendezetten tartani közvetlen környezetünket: lakásunkat, udvarunkat, kertünket. Sajnos sokunk számára a környezet fogalma ezzel be is zárul. A kapunk előtt elfolyó patakra, folyóra, a mezei utak szélére és általában a közterületekre már úgy tekintünk, mintha nem a miénk lenne, mintha nem mi használnánk nap mint nap ezeket a természet adta kincseket, kiépített környezeti elemeket. Meglepő a rendezetlenség és a sok szemét, amit magunk körül mindenféle szétszórunk, talán arra gondolva, hogy ha már nem a mi portánkon van, semmi közünk hozzá.

Aki járt már nyugatabbra, azt a felszabadultság érzése mellett a tiszta, rendezett települések kellemes látványa fogadta. Néhány nap, esetleg hét után visszatérve országunkba lesújt a rendezetlenség, a szemét, az elhanyagolt környezet benyomása. Hogy szabaduljunk ennek a rossz érzésnek a terhétől, vállat vonunk, és azt mondjuk: ilyen ez a nép... és ekkor a többségi nemzetre gondolunk. Hazaérve községünkbe már megszoktuk a lesújtó látványt, a kellemetlen érzést, és nem foglalkozunk a problémával. Mert ha foglalkoznánk, akkor az előbbi mentség már nem állná a helyét. Ugyanis Jenőfalván és Karcfalván sem az oltyán, sem a móc, sem pedig a lipován nem szemetel. Itt csakis mi, jenőfalvi és karcfalvi székek szemetelünk, akik oly büszkéek vagyunk nemzetünkre, kultúránkra, szülőföldünkre, és - valljuk be - általában többre tartjuk magunkat a többségeinél.

Itt csakis rajtunk, jenőfalvi és karcfalvi székek múlik, hogy lesz-e rendezett, tiszta környezetünk, szép településünk.

Nemrég Marosvásárhelyen egy férfi életével fizetett azért, mert úgy érezte, kötelessége megszólítani azt a néhány fiatalembert, aki szemetet dobott el az utcán. A fiatalok válaszképpen agyba-főbe verték őt. Néhány nap után belehalt sérüléseibe. A köztisztaság és a polgári felelősségérzet áldozatának esetén mindenképpen el kell gondolkoznunk. Itt, Karcfalván és Jenőfalván nem szólítanak meg senkit, ha utcán, mezőn vagy a patakba szemetet dob el. Pedig itt is sokakat zavar a szétszórta hulladék. És biztos vagyok abban, hogy saját portáját senki sem szórja tele szeméttel.

Kelemen Levente

A TARTALOMBÓL

- A bizalom viszonzásában - 2. oldal
- Bemutatjuk Kovács Zoltán almérnököt - 3. oldal.
- Műjéggpálya Karcfalván - 4. oldal
- Tartsuk tisztán, rendezetten településünket! - 5. oldal
- Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya, könyörögj érettünk! - 6. oldal
- A karcfalvi és csikjenőfalvi iskola rövid története - 7. oldal
- Újdonságok a karcfalvi teleház környékén - 9. oldal
- A falunapokról szervezői szemmel - 10. oldal
- Magazin - 11-12. oldal

Az Olt Csikjenőfalván. „Idegenforgalmai látványosság”

A BIZALOM VISZONZÁSÁBAN

Már néhány hónapja váltás történt községünk vezetőségi körében, akik választóik támogatását élvezve igyekeznek rátermettségüket bizonyítani a közügyek intézésében. Ezúttal a helyi Polgármesteri Hivatal háza táján nézünk körül és tájékozódunk munkájukról, mindazokról a dolgokról, amelyek közvetve vagy közvetlenül érintik a Karcfalván és Jenőfalván élő embereket. Jelentős megvalósításnak számít például, hogy nemrég látták el kézjegyükkel azt a dokumentumot, amely az előzőleg megpályázott SAPARD program keretén belül tág lehetőséget nyújt a község vízhálózatának kiépítésére. Ennek az átfogó és nagyméretű munkának viszont a technikai kivitelezési tervét is el kell készíteni, amelyet a törvényben előírt versenytárgyalás után már oda is ítélték egy székelyudvarhelyi cégnek. Az egész program megvalósítása több mint 31

milliárd lejbe kerül (Szenttamással együtt) és az összeget kimondottan csak erre a célra lehet felhasználni, vissza nem térítendő kölcsönből, állami garancia mellett. S hogy félre ne értsük, mindez a helyi lakosság anyagi hozzájárulása nélkül történik. A fentiek mellett a hivatal hozzájárulásával a vízügyi szakemberek parterősítési munkát végeztek mintegy 14-15 m szakaszon az Olt folyó medrében. Sajnos, egyelőre csak ennyire volt anyagi fedezet, de reméljük a továbbiakban is lesz lehetőség hasonló munkák elvégzésére. Közben a Madicsa felé vezető útra is kellett töltés több mint 10 autóval, hisz a nagyteljesítményű erőgépek (autók, traktorok) nagyon megrongálták az útfelületet. Igaz, hogy ennek az útnak még más a gazdája, de folyamatban van a tulajdoncsere, és végülis mi használjuk. Időközben az új iskolai évre való felkészülést is

szívügyének tekintette a Polgármesteri Hivatal. Tűzifa ellátás, meszelés, padok, osztálytermek felújítása stb. mind-mind olyan teendők amelyek nélkül elképzelhetetlen a tanév megkezdése. Mindez nem jelenti azt, hogy még nincs más tennivaló, főleg a karcfalvi iskola régi épületénél, ahol jól fogna egy kis szülői segítség is. Kellemes érzés amikor látjuk a tanügyi épületek rendezettségét, és általában a középületekkel való törődést. Jó érzéssel léphetünk be például a Polgármesteri Hivatal épületébe is, amelyet az erre a célra kiutalt összegből a nyár folyamán felújítottak. Így nem kell szégyenkeznünk az idelátogató idegenek előtt.

Általában minden nap történik valami esemény a községben. Ehhez azonban szükség van a lakosság támogatására, a közösségi összefogásra is.

Török Anna

GAZDÁLKODUNK, GAZDÁLKODGATUNK...

Már jó ideje, hogy túl vagyunk Szent Mihály napján, ami általában az állatok lerekesztését jelenti, de az őszi gabonafélék vetésével a mezőgazdasági munkálatokat is befejezettek lehet nyilvánítani. Ilyenkor tehát ősszel már itt-ott elbeszélgetnek a termelő gazdák és az állattenyésztők, számba veszik eredményeiket, elmondják egymás között gondjaikat, kilátásaikat terményeik értékesítésével kapcsolatban. Sajnos azonban, mint mindenütt, a karcfalvi és jenőfalvi gazdák és társulások beszédtemája is az értékesítés körül bontakozik ki. Aránylag jó termés volt a gabonafélékből, s a pityóka is – ha nem is mindenütt – elég jól „eresztett”, többnyire elégedettek vagyunk. Igaz, a legtöbben rá is tették a földre, ami kell: műtrágya, istállótrágya, gyomirtószer stb. S íme, most nem jön vissza a ráfektetett költség, olcsón, vagy egyáltalán nem lehet értékesíteni a terményt. Pedig lenne bőven eladnivaló, hisz a Pol-

gármesteri Hivatal tájékoztatása szerint a két faluban több mint 1300 hektáron vetettünk gabonaféléket, ültettünk pityókát és egyebeket. A Madicsa társulás például több mint 10 hektáron ültetett pityókát, 30 hektáron pedig gabonaféléket termelt. Az egész időszakban munkaerőhiánnyal küzdöttek – mint általában mindenütt – sem a helybeliek, sem az idegenek nem nagyon jelentkeztek, mert csak terményben tudtak fizetni. Különben a tagság megkapta a részeseledést, de sajnos az őszi munkák elvégzésénél nekik is anyagi nehézségeik voltak a termény értékesítésének hiánya miatt. A szakszerű raktározás is gondot okoz, főleg a társulások küzdenek ezzel a nehézséggel. Állami támogatás is van a szántóterületekre, az a néhány millió lej is jól foghat, éljünk a lehetőséggel. A Polgármesteri Hivatalnál a 2003/2004-es évadra járó utolsó 2 millió lej kifizetését is már jórészt elintézték, de várják azokat, akik még nem vet-

ték fel járandóságukat. Igaz, ez a segítség a későbbiekben csak azokat illeti meg, akik rendezték tulajdonjogaikat, hisz az Európai Unió felé haladva mindenki tiszta lapot kell felmutasson. Éppen ezért a mezőgazdasági szakemberek folyamatosan dolgoznak a községben, összehasonlítják az adatokat, tisztázzák a vitás kérdéseket, felméri pontosan a területeket. Nehezményezik azonban, hogy a vitatott területekkel kapcsolatos dolgokat a gazdák inkább az irodában akarják elintézni, de a terepen, a helyszínen már nem mindig jelennek meg területük azonosítására. Végezetül megjegyezzük, hogy nemrég jelent meg a 61-es Sürgősségi Kormányrendelet, amelynek alapján a 2004-2005-ös mezőgazdasági évre minél előbb le kell tenni az állami támogatást igénylő kéréseket a helyi Polgármesteri Hivatalhoz.

N. Szilveszter

BEMUTATJUK

Kovács Zoltán almérnököt, a karcfalvi Polgármesteri Hivatal urbanisztikai felelősét

- Kérem, röviden mutakozzon be olvasóinknak.

- Kovács Zoltán vagyok, Kolozs megyében, Kiskapuson születtem. A kolozsvári építészeti egyetem almérnöki szakán végeztem 1983-ban.

- Mióta dolgozik a karcfalvi Polgármesteri Hivatalban?

- Kihelyezés útján Csíkszeredába kerültem, ahol 2003-ig dolgoztam. 2003 február 15-től dolgozok a karcfalvi Polgármesteri Hivatalban. Versenyvizsga útján nyertem el a meghirdetett állást.

- Milyen feladatokat lát el az intézmény keretében?

- Urbanisztikai felelős beosztásban dolgozom, így az urbanisztikai bizonylatok, és az építkezési engedélyek kibocsátásával foglalkozom, vagyis mindennel, ami ide tartozik. Ezenkívül a szociális osztályon belül is látok el feladatokat. A gyereksegély-pótlékre leadott iratok összesítése és a segélyek odaítélése is a munkakörömhöz tartozik.

- Milyen problémákkal találkozik a faluban?

- Kisebbségi problémák vannak, súlyos esetekről nem beszélhetünk. Az emberek például nem tudják, hogy egy ház bővítésénél is szükség van építkezési engedélyre, ezért nem fordulnak ilyen téren szakemberhez (tervezőhöz).

- Pontosabban milyen típusú építkezéseknél (pl. garázs, melléképületek betonlappal vagy anélkül, kőkerítés, lakóház-átalakítás stb.) szükséges az építkezési engedély igénylése?

- Minden építkezéshez engedély szükséges, függetlenül attól, hogy az illető épület betonlappal készül, vagy „lábon áll”, illetve lakóház kibővítéséről vagy gazdasági épület, esetleg garázs építéséről van szó.

- Milyen iratokat kell előkészíteni az építkezési engedély kérelmezésekor, és esetleg mi lehet az akadálya az engedély megadásának?

- Első lépésként az urbanisztikai bizonylatot kell kérni a Polgármeste-

ri Hivataltól. Ez a bizonylat egy „elvi” beleegyezés, hogy az illető területre az adott épület felépíthető. Ehhez tervező által elkészített helyszínrajz szükséges. A bizonylat kérésére a hivatal köteles 30 napon belül választ adni, melynek díja 20.000 és 50.000 lej között van. Az építkezési engedélyhez szükséges az urbanisztikai bizonylat, telekkönyvi kivonat és a tervező által összeállított dokumentáció. Az urbanisztikai bizonylatot bárki megkaphatja egy adott területre, az építkezési engedélyt ellenben csakis a telek tulajdonosának kérésére állítjuk ki. Legtöbb esetben éppen ez az akadálya az engedély kibocsátásának, hogy a telek birtokviszonya rendezetlen.

Lakóházak és háztáji melléképületek esetén az engedélyt helyi szinten adjuk, és nem szükséges környezetvédelmi, tűzvédelmi, egészségügyi stb. jóváhagyás. Cégek, ipari létesítmények esetében már ezek, valamint a megyei urbanisztikai hivatal jóváhagyása is szükséges. Az építkezési engedély illetéke a készülő épület értékének 0.5 százalékát teszi ki, melyet a Polgármesteri Hivatalnál kell befizetni.

- Milyen büntetésekre számíthatnak azok, akik engedély nélkül építkeznek?

- Az építkezési munkálatok csak az építkezési engedély birtokában kezdhetők meg. Ellenkező esetben a büntetések 10.000.000 lejtől kezdődnek. Kihangsúlyozom, hogy célunk nem a büntetés, hanem a törvényes eljárás tiszteletben tartása.

- Milyen munkaprogram szerint fogadja Ön a hivatalban a lakosokat?

- Munkanapokon 7:30 és 15 óra között állok a lakosság rendelkezésére. Néha előfordul, hogy terepen, vagy a megyeszékhelyen intézem hivatali teendőimet.

- Köszönöm a beszélgetést!

Lejegyezte
Szócs László

KARCFALVA KÖZSÉG
POLGÁRMESTERI
HIVATALÁNAK
KÖZLEMÉNYEI

• Felkérjük mindazokat a személyeket, akik még nem fizették ki a ház- illetve területadót a 4. negyedévre, szíveskedjenek azt megtenni november 15-ig a hivatal könyvelőségén munkanapokon 8-15 óra között. E határidő után napi 0.06 százalék késedelmi kamatot számolunk. Felhívjuk a régi hátrálékosok figyelmét, hogy ha nem rendezik tartozásukat, élünk törvény adta lehetőségünkkel és végrehajtás útján hajtjuk be az adósságokat.

• Felhívjuk a mezőgazdasági termelők figyelmét, hogy 2004 december 15-ig igényelhetik a 2004-2005-ös mezőgazdasági évre az állam által nyújtott 2.500.000lej/ hektár összegű mezőgazdasági támogatást az őszi vetésekre. Az igénylők kéréseiket Szebeni Vilmosnak adhatják át.

• Felkérjük mindazokat, akiknek tulajdonában magánjáró, egyénileg összeállított jármű van, szíveskedjenek azt bejelenteni a hivatalban Szebeni Vilmosnál. A bejelentett járművek forgalmi számtáblát kapnak. A rendőrség kérésére hozzák magukkal az alábbi iratokat: - másolat a személyazonossági igazolványról, másolat a hajtási jogosítványról, bármilyen igazoló okirat a jármű motráról, alkatrészleíról - ha van birtokában ilyen irat, irattartó(dosszié). Tudni kell, hogy ezek a járművek minimális működő műszaki felszereltséggel kell rendelkezzenek (villamosság, fékek, stb.) és csak érvényes hajtási jogosítvánnyal, a község területén és a községen kívüli közutak ki nem kerülhető szakaszain vezethetők. Közlekedésüket a rendőrség fogja ellenőrizni.

• Közöljük a lakossággal, hogy október 1-től falvainkban a közvilágítás este 8-tól éjjel 1-ig, valamint reggel 5 és 6 óra között működik.

A CSÍKJENŐFALVI
ÁLLATORVOSI RENDELŐ
KÖZLEMÉNYE

November és december folyamán a lovak fertőző kevésvérűségének kiszűrését vérvétellel, valamint a szarvasmarhák kötelező TBC tesztelését végzik az állatorvosi rendelőnél.

MŰJÉGPÁLYA KARCFALVÁN

A karcfalvi műjégpálya építése több mint egy éve kezdődött és nagyrészen már befejeződött. A több milliárdos munka átadása, a jégpálya használatba vétele még nem történt meg. Mivel ismét küszöbön a téli sportok időszaka, ezzel kapcsolatban Gábor János sporttanárt, az épülő műjégpálya „mindenesét” kerestük meg. Az alábbiakban a vele folytatott beszélgetés alapján készült összeállításunkat olvashatják.

A „Hockey Club Felcsík” elnevezésű sportklub azzal a céllal jött létre, hogy Felcsíkon a legmegfelelőbb helyen műjégpályát létesítsen, amely majd lehetővé teszi a fiatal tehetséges sportolók felkutatását és felnevelését, ezzel biztosítva az utánpótlást a csiki hokicsapat számára. Mivel egész Felcsíkot érintő tevékenységről van szó, eredeti terv szerint alapítója lett volna a felcsíki régió minden polgármesteri hivatala, valamint az itt működő alapítványok, egyesületek is. Miután a hosszantartó elemzés és vizsgálgódás után Karcfalvát találták a műjégpálya építésére legalkalmasabb településnek, a többi község

bizalmatlanság miatt visszalépett. Az egyesületek nem feleltek meg a törvényes előírásoknak, ezért nem lehettek alapító tagok. Eképpen az alapítók köre háromra szűkült: a Csíkszeredai Hockey Club, Karcfalva község Polgármesteri Hivatala és Kurkó János György magánszemély.

A műjégpálya építési alapjául a meglévő karcfalvi hokipálya és lelátó szolgált. A terület részben a helyi tanácsé, részben (mintegy 22 ár) a katolikus egyházné. Ez utóbbi helyezte még megoldásra vár, ami koncessziót vagy hasonló értékű területtel való cserét jelent. A lelátó a tanács tulajdona volt, így ennek, valamint a területnek az értékével szállt be az egyesületbe. Az állami támogatások (eddig mintegy 1,7 milliárd lej) szintén a Polgármesteri Hivatalon keresztül jutnak célba.

Az épület felújítása nagyrészt elkészült. Van 6 öltöző, 2 háló (30-40 gyereknek), 3 fürdő, 12 zuhanyozó, 5 mosdókagyló, 5 WC. Továbbá orvosi rendelő, bírói öltöző (külön zuhanyozóval, WC-vel), tanácskozó, teljes központi fűtés, kazánház, garázs a jéggyalugépnek, hűtőház. A bútorzat elkészítése még hátravan. Az

épület új, minőségi, hőszigetelt üveggel ellátott nyílászárókat kapott.

Ami a pályát illeti, elkészült a beton alap a hűtő csövekkel és a rendszer fel van töltve hűtő-folyadékkal. A palánk, az eredménykijelző és a jéggyalugép Svédországból érkezett. A vízellátás saját kútból, hidrofórral történik. A három alkalmasított 24 órás szolgálatot teljesít, ami a felügyelet és fűtés mellett egyéb munkákat is magába foglal.

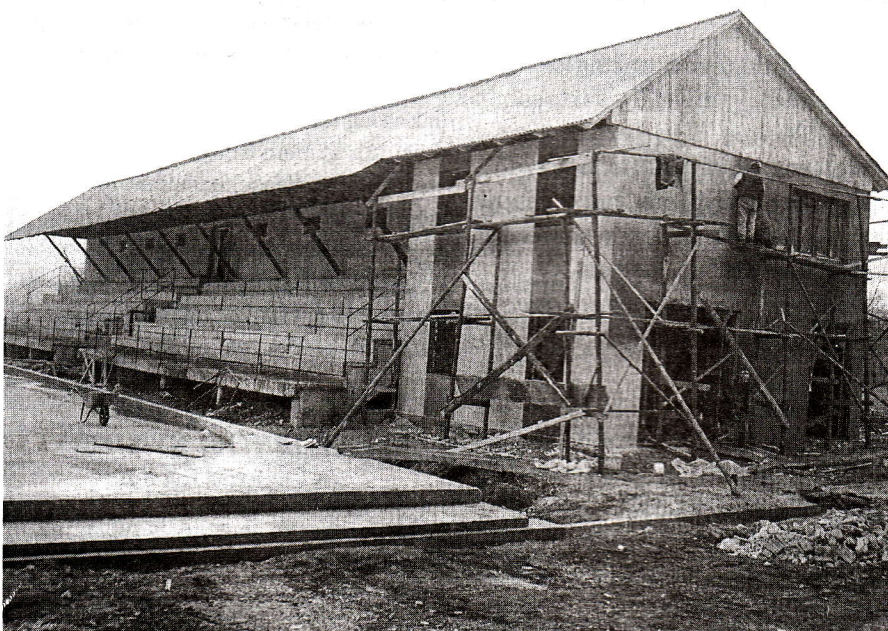
Az üzembe helyezéshez szükség van még a hűtőgépre, ami 2,4 milliárd lejbe kerül és jelenleg Budapesten várja a kifizetést és hazaszállítást. Ennek a költségnek fedezetére kilátás van kormánytámogatás megszerzésére. A másik nagyobb költség, az elektromos árammal való ellátás és a pálya megvilágítása, ami 1 milliárd lejbe kerül – ennek finanszírozására a Megyei Tanács tett ígéretet.

Eredeti terv szerint az átadást 2003 decemberére tervezték, de a pénzforrások hiánya miatt ez késett. Jelenlegi reményeink szerint az ünnepélyes megnyitóra ez év decemberében kerülhet sor.

Szabadtéri pálya lévén, használata november és március között lehetséges. A szlovák hokiiskola programja szerint fog működni. Elképzelhető, hogy a közeljövőben önfenntartóvá válik.

A műjégpálya felépítése nem valószínűsíthető volt a helybeliek lelkes segítségével nélkül. Igazi példája volt a közösségi tudatnak, az önzetlen odaadásnak a közös cél megvalósítása érdekében. Mindenki a legtöbbet nyújtotta lehetősége, tehetsége szerint. Ezért minden támogató gesztusért hálás köszönet a szervezők részéről. A támogatók teljes névsora, valamint részletes adatok a költségekről és a hozzájárulásokról a teljesség érdekében csak az átadás után lesznek közzétéve.

**Összeállította
Kelemen Levente**

A lelátó felújítás közben. A beton alap már kész van.

TARTSUK TISZTÁN, RENDEZETLEN TELEPÜLÉSÜNKET!

Ha végigjárjuk falvaink utcáit és megnézzük az átfolyó patakok medreit azzal a céllal, hogy felmérjük községünk tisztasági állapotát, rendezettségét, a látvány nem éppen szívdertítő.

Az első, ami szemünkbe ötlük, az a rengeteg szétdobált hulladék. Habár az illetékesek megszervezték az összegyűjtött szemét programos elszállítását, és ez már néhány év óta folyamatosan működik (és nem kis összegbe kerül a Polgármesteri Hivatalnak, vagyis nekünk), érthetően, hogy egyes személyek még mindig az Olt és Székaszó medrét használják szemétteltelepnek, vagy egyenesen a vízbe öntik a háztartási hulladékot. Elszomorító a látvány. Leggyakoribb „úszó” szemét a pillepalack („flakon”). De bő választék van különböző élelmiszer-csomagoló anyagokból is: konzerv- és sörösdobozok, műanyag poharak és zacskók, margarinos dobozok hevernek mezei útjaink szélén, úsznak vizeinken, vagy lógnak fennakadva a vízre hajló ágakon. Ugyanitt díszítik környezetünket az elhasznált háztartási eszközök, edények, lábbelik... egy szóval minden elképzelhető hulladék, modern, fogyasztóivá alakuló életmódunk haszontalanná vált kellei. Ősszel a patakokba kerül a kertekben összesepert falevél, de van aki a mezei utak gödreit tömi ezzel a „kiváló” útjavító anyaggal. Tavasz közeledtével rendszeresen megjelenik a zsákszámba kidobott rothadt pityóka, de olykor látni úszó állattetemet is az Oltban.

A vonatmegálló környéke is arra utal, hogy az ingázók, utasok bizony nem nagyon tartják be a tisztaság legelemibb szabályait. Igaz, hiába keresné az utas a szemétládát, ha eldobni való szemete van, mert nincs a környéken. És ha időnként lekasznál valaki a síneket körülvevő gázt, gómot, akkor rendezettebb település benyomása fogadná a vonattal érkezőt...

A piacnapok után sem mondhatjuk, hogy minden rendben van. Az árusok a faluközpontban szanaszét hagyják a szemetüket, vagy ami még

rosszabb, a folyóba dobják azt. Egy-két kihelyezett kuka ezen is segítene, ugyanis nem mindig sikerül az illetékeseknek még aznap összegyűjteni a hulladékot. Szóvá tehetjük még az e hónap elején elhelyezett és önkényesen letépett választási plakátok sorát is, amelyek szétdobálva kerültek el az úttesten és az árkokban (például október 3-án reggel). Ez a gesztus a „választási tolerancián” kívül „felelős” környezeti magatartásról is tanúskodik.

Egy másik furcsa látvány, hogy az utcákban, közterületen különböző építőanyagokat, építkezési törmelék, nem utolsó sorban pedig mezőgazdasági gépeket tárolnak, akadályozva ezáltal a közlekedést és a pangó vizek lefolyását. A vízelvezető árkok hiánya is komoly gondot okoz: nagyobb esőzések után valóságos tengerre válik Karcfalván a Gidrók- és Tankók szere, ahol az út kellős közepén folyik vagy áll a víz és napokig, hetekig ott bűdösödik. De talán még rosszabb a helyzet Jenőfalván, ahol ilyenkor a vízelvezető árkok hiányában sártenger fedi az utcákat, lehetlenné téve a közlekedést. Ebben az ügyben a Polgármesteri Hivatal illetékesei sem kellene közömbösen szemléljék a kialakult helyzetet. Vagy vegyük elő a gólyalábakat?... igaz, olcsóbb mint árkot ásni, járdát építeni és hát régen is gólyalábakkal közlekedtek, ha kitarított az esőzés.

Különböben ez év augusztus 30-tól lépett érvénybe a 310-es törvény módosítás, amely úgy fogalmaz, hogy a víz természeti kincs és állami köztulajdon képez. A vizekbe bedobni olyan anyagot ami azt szennyezi, kihágásnak minősül, 200 millió lejtől bírságot lehet kifizetni, de súlyos esetben börtönbüntetést is kilátásba helyezhetnek.

Valóban az ilyen, és ehhez hasonló szigorú intézkedések lesznek kénytelenek megoldani a környezet szennyezésének problémáját? Pedig a tisztaság mindenkinek egyéni igénye és érdeke kellene legyen.

Márton Orsolya

LEGELŐ

Be kell vallanom, hogy zavarban voltam, amikor ezt a cikket be kellett sorolnom lapunk rovatai valamelyikébe. A helyszín szerint a művelődési, a cselekmény szerint a mezőgazdasági, felelőség szerint a közéleti rovatba illett volna, de ugyanúgy megállta volna helyét a kész röhej címszó alatt is.

Egyik ismerősöm október 6-án délelőtt Jenőfalváról jövet megsokkolt magabiztosságával hajtott be kerékpárjával a kultúrotthon udvarába, azaz hajtott, illetve bucskázott volna, ha nem sikerül utolsó pillanatban lefékeznie a hidat elzáró hevenyészett kerítés előtt. Megdöbbenve kérdezte a kultúrigazgatót a kerítés céljáról, aki szintén csak találgatni tudta, hogy ki és miért tette azt oda. Rövid vizsgálódás után megtalálták a választ: a kultúrotthon udvarán egy tehén legelészett csendesesen, élvezve a dús füvet és gazdája leleményességét, aki eképpen próbálta hasznosítani az udvart, szakaszos legelővé alakítva át a közterületet. És mi lesz ha lefogy a fű a kultúrotthon udvarán? Következik az óvoda játszó udvara, vagy esetleg a tanács épülete előtti kis park? – tettem fel magamnak a kérdést.

Érdeklődésünkre a Polgármesteri Hivatal illetékesei elmondták, hogy az udvart megegyezés szerint az egyik szomszéd kaszálja. De legeltetésről és a bejárat elzárásáról nem volt szó. Ami a tehenet és a hevenyészett kerítést illeti, megígérték, hogy intézkedni fognak.

Mindenesetre figyelmeztetjük azokat, akik könyvtárba, teleházba, esetleg színház-előadásra mennek, húzzanak gumicsizmát és sötétedés után óvatosan lépkedjenek a kultúrotthon udvarán, mert könnyen megcsúszhatnak bizonyos nemvárt akadályokban.

Kelemen Levente

Lapzártakor értesültünk, hogy a polgármesteri hivatal megtette a szükséges intézkedéseket.

SZÜZ MÁRIA, MAGYAROK NAGYASSZONYA, KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK!

Október köztudottan Szűz Mária hónapja. Ilyenkor világszerte fokozott buzgalommal imádkozzák naponta a rózsafüzért. A rózsafüzér magába foglalja az egész evangéliumi üzenet mélységét. A szentolvasó tulajdonképpen olyan imádságos elmélkedés, melyet bárki, bármilyen körülmények között imádkozhat egyedül vagy közösségben.

A rózsafüzér imádkozásának kezdeteit nehéz meghatározni, de biztos tény, hogy a XV. század második felében a keresztények a 15 „titok” segítségével elmélkedtek már Jézus életéről, szenvedéséről, megdicsősüléséről. A Domonkos-rendi szerzetesek voltak a rózsafüzér imádság leglelekebb terjesztői, különösen a rózsafüzér-társulatok alapításai által. A jezsuita szerzetesek kitartó munkája is elősegítette, hogy ez az imádkozási mód elterjedjen az egész világon. Ezt az imamódot először IV. Sixtus pápa hagyta jóvá 1478-ban. A történelem folyamán a pápáknak is kedvelt imádsága volt a szentolvasó,

mindig is szorgalmazták a rózsafüzér imádságot.

1571-ben a Lepantónál zajló ütközet idején V. Szent Piusz pápa a rózsafüzért imádkozta, miközben látomása volt. A keresztes lovagok győzelmét vélte látni. És valóban a törökök aznap vereséget szenvedtek a tengeri ütközetben. Ezzel kezdetet vette a török hatalom hanyatlása. A pápa a győzelem tiszteletére ünnepet engedélyezett, melyet később XI. Kelemen pápa (1700-1721) az egész egyházra kiterjesztett.

Október 7-én van Rózsafüzér királynője napja, hálaünnep, melyen megköszönhetjük a Szűzanya értünk tett közbenjárását.

Mi, magyarok a boldogságos Szűz Máriát Nagyasszonyként is tiszteljük. 1896-ban, a honfoglalás ezeréves évfordulóján külön „Magyarok Nagyasszonya” ünnepet rendelt el XIII. Leó pápa **október 8-ra**. Ezzel egy 900 éves nemzeti hagyományt szentesített hivatalosan is az egyházfő. Azelőtt augusztus 15-én, Mária mennybemenetelekor „Nagyboldog-

asszony”-kor ünnepelték őseink a Nagyasszonyt, mint az ünnep máig fennmaradt megnevezése is mutatja. A két ünnep azért tevődött egymásra, mert köztudott, hogy 1038. augusztus 15-én halt meg Szent István király, aki halála előtt koronáját és országát Isten Anyja, Mária oltalmába ajánlotta. Ma is gyakran felhangzik az ének: „Magyarországról, édes hazánkról, ne feledkezzél meg szegény magyarokról!”

Emlékezzél meg Istennek dicsőséges Anyja, magyarok Nagyasszonya, szentéges Szűz Mária! emlékezzél meg örökségedről, melyet hű szolgád, első királyunk és apostolunk, Szent István neked följánlott és végrendeletében neked hagyott. Tekints kegyes arccal országodra és dicső érdemeid által légy szószólónk és közbenjárónk szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál. Amen. (Esterházy Pál imája)

Október 31-én Idősek vasárnapja. A 11-kor kezdődő ünnepi szentmisére kísérjük el családunk idősebb tagjait, szomszédainkat, idősebb ismerőseinket!

TANÉVKEZDÉS ÓVODÁINKBAN ÉS ISKOLÁINKBAN

Habár idén a tanévkezdés a pedagógusok sztrájkja miatt egy nap késéssel történt, óvodáinkban és iskoláinkban már egy hónapja folyik a tanítás. Községünkben a négy tanügyi intézményben 6 óvónő, 8 tanító, 18 szaktanár és 8 adminisztratív alkalmazott dolgozik. A beiskolázott gyerekek száma 396. A kezdés nehézségeiről, az intézmények gondjairól és terveiről ezek vezetői számoltak be.

A csíkjenőfalvi 2-es számú óvodában 3 szakképzett óvónő felügyelete alatt összesen 58 gyerek tanul, ebből az idén beíratott kiscsoportosok száma 18. Antal Magdolna óvónő elmondása szerint az intézmény legfőbb gondja a pénzhány, ami miatt a hatalmas épület megfelelő működtetése lehetetlen. Habár az épületben vezeték víz van, ez fogyasztásra nem alkalmas mert a kút fertőzött. Nehézséget okoz a korszerű WC hiánya. Az idei költségvetés nagy részét tüzfára köl-

tötték. Sikerült beszerezni egy videolejátszót és egy színes TV-t is. Jövőre szeretnék felújítani és kiegészíteni az óvodaudvar játszóterét.

A csíkjenőfalvi 3-as számú Általános Iskola frissen meszelt tantermeiben 65 tanuló kezdte a tanévet, ebből 15 elsőosztályos. A tavalyi évhez viszonyítva a létszám 3 gyerekkel szaporodott. Az oktatást-nevelést szakképzett tanítók végzik. A költségvetésből kapott pénz csak a tüzfára és a számlák kiegyenlítésére elég. Ennek ellenére a szülők segítségével sikerült új szemléltető eszközöket beszerezni. Kelemen Hunor képviselő úr adományozott egy számítógépet, egy másikra ígéret van a polgármesteri hivatal részéről is. Így talán lehetővé válik egy saját informatika terem kialakítása.

Sógor Csaba szenátor úr segítségével Hollandiából jó állapotban lévő használt asztalokat és székeket kaptak

a jenőfalvi óvodások és kisiskolások számára.

Akárcsak a szomszédos óvodában, itt is gond a vezetékes víz fertőzöttsége, valamint a korszerű WC hiánya, mondotta Vízi Erzsébet aligazgatónő.

A karcfalvi óvoda helyzetéről Jaszénovics Terézia számolt be. Ide ezévben 14 kiscsoportost írtak be, így a három szakképzett óvónő 59 gyerekkel foglalkozik. A téli tüzelőanyagot a helyi költségvetésből kiutalt pénzből vásárolták. A régi épület folyton javítgatásra, felújításra szorul. Idén a szülők jóvoltából az öltöző padlózatát sikerült kicserélni új szalagparkettára. Angol WC és jó minőségű vezetékes víz van az épületben, amit a tömbház vízhálózatából kapnak. Ezeknek köszönhetően érvényes működési engedéllyel rendelkeznek. A jeleni elvárásoknak megfelelően, új módszerekkel dolgoznak.

Folytatása a 8 oldalon.

A KARCFALVI ÉS CSÍKJENŐFALVI ISKOLA RÖVID TÖRTÉNETE

Folytatás az előző lapszámából

Az anyagi nehézségeken kívül a járványos betegségek is gátolták az oktatást. Az 1882-1883-as iskolai év október, november, január, február hónapjaiban letiltják az iskolábarajást.

1885 december 20-i levelében Csik vármegye királyi tanfelügyelője felhívással fordul Jenőfalva iskolaszékéhez egy tanterem és egy tanító beállítására. Ebben az időben a felettes szervek már többet törődtek az iskolában folyó oktatással. Ezt bizonyítja a tanítók számának fokozatos növekedése és a róluk való anyagi gondoskodás is.

Megemlítjük a jenőfalvi iskolánál tanítók neveit: Veress Lajos 1868-tól, Bodor Márton 1870-től, Veress Péter 1875. október 1-től, Székely Dénes 1884-től, Palanz Sándor 1898. március 10-től, Györgypál Berta 1903. december 15-től, Péter Antal 1918. augusztus 1-től, Ferencz Márton, Dobai Albert 1920. november 29-től.

Az 1919 dec. 19-i jóváhagyással a tanítók díjlevelet kapnak, mely ugyanakkor fizetésemelést is jelentett.

Az 1921 márc. 21-i körlevél szerint Jenőfalván az egyhuzamban való tanítás mellett, Karcfalván ellene döntött az iskolaszék.

1936-1937-ben Jenőfalván a közbirtokosság megépítteti a jelenlegi iskolát (kőből és téglából) 4 osztályteremmel és 2 hozzátartozó helyiséggel. Az új iskola már alkalmasabb az oktatásra. Külön népiszkolai gondnokság létezett Jenőfalván és Karcfalván. A jenőfalvi iskola 1949-től 4 tanteremmel működik.

1921-től Jenőfalván csak állami iskola működött I-VII. osztállyal. 1920-1928 és 1940-1948 között Karcfalván polgári iskola is működött, amelynek tanulói a felcsíki községekből kerültek ki. Ez végig az egyház ellenőrzése alatt működött. A felekezeti iskolák fennma-

radását elősegítette az a körülmény, hogy az állami iskolák katedráira román tanítókat neveztek ki, ami a lakosság ellenállását eredményezte. Ezért a szülők inkább a felekezeti iskolába írtatták gyermekeiket. Tehát az 1948-as tanügyi reformig Karcfalván létezett a felekezeti iskola és a felekezeti polgári iskola.

Karcfalván 1936-ban felépült az új iskola, amely egyéni adakozásból és a község hozzájárulásával történt. Az építkezésben főszerepet játszott Sas Antal plébános, aki felhasznalta a Lukács Julianna és Grosz Irén hagyatékát. Az iskola 4 tanteremből és egy nagy díszteremből állt, amelyet sokáig kultúrotthonnak használtak, míg 1968-ban átalakították tanteremmé és laboratóriummá.

Azóta Karcfalván általános iskola működik. Az 1974-1975-ös tanévtől, a kötelező 10 osztályos általános oktatás bevezetése óta létrejött a líceum első fokozata, mechanika profillal.

1990 őszétől inasképző indul, autószerelő és kovács szakokkal.

A karcfalvi iskolából az elmúlt 25-30 évben több mint száz egyetemet, főiskolát, technikumot végzett tanuló került ki.

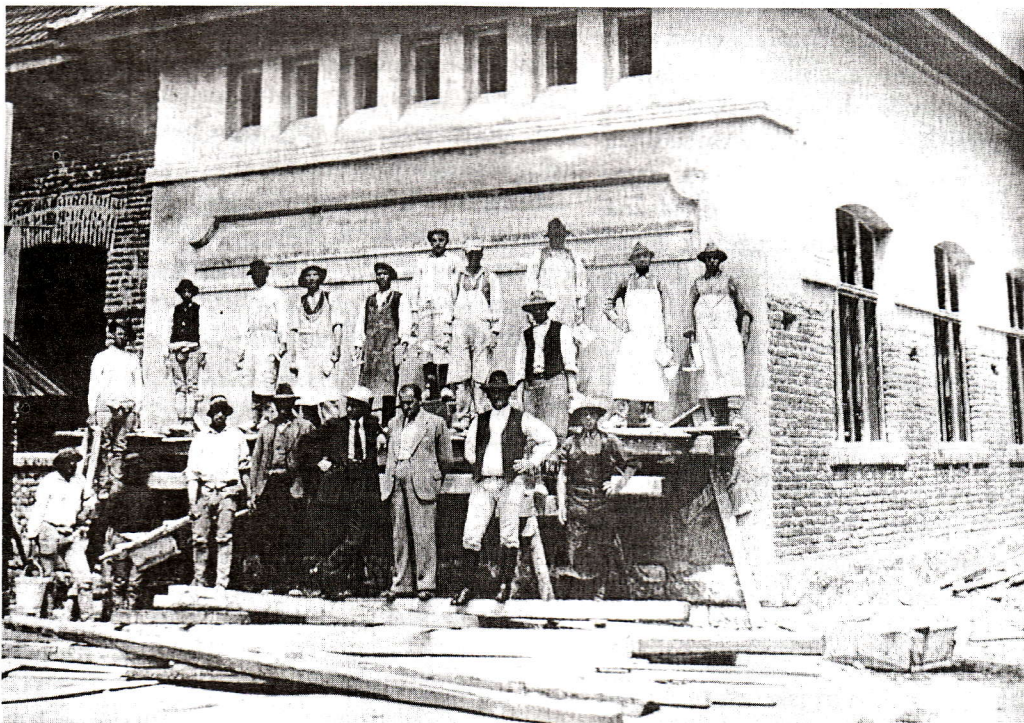
Érdemes megemlíteni, hogy iskolánkban az eltelt évtizedek alatt olyan közismert személyiségek is tanítottak, mint a tanár-néprajzos Domokos Pál Péter, Léstyán Ferenc plébános, a nemrég, hirtelen elhunyt tanár-geológus Kristó András, a tanító-író-faszobrász Salló István, Galbács Pál tanár, a későbbi TV riporter és mások.

A kötelező oktatás bevezetéséért és kiterjesztéséért folyó küzdelem Karcfalván és Jenőfalván is sok anyagi áldozatot, odaadást, nép iránti hűséget, szeretetet követelt azoktól, akik e vidék lakosságának szellemi felledítéséért küzdöttek.

Antal Csaba

Forrásanyag:

1. Szabó Miklós: Mesél a múlt (Csikjenőfalva 800 éves története)
2. Pál-Antal Sándor: Karcfalva múltjából
3. Csernátóni József: Oktatásunk múltjából, Hargita c. újság cikksorozata (1973. Jan.-febr.)
4. Király László: A falu monográfiája
5. Salamon Lajos: A jenőfalvi iskola
6. Fülöp László: Az oktatás története Csikkarcfalván, Nagyboldogasszonyi Hírlap 2000/1
7. Adatok a Csíki Múzeum dokumentációs könyvtárából
8. Adatok különböző kiadványokból

A jenőfalvi iskola építésének befejező szakasza (1937)

TANÉVKEZDÉS ÓVODÁINKBAN ÉS ISKOLÁINKBAN

Folytatás a 6 oldalról.

A termeket formálják, játsszó-kuckókat alakítottak, számítógépet használnak, hogy a gyerekek jól érezzék magukat és jól felkészülten kezdhesék az iskolát. A karcfalvi Mártonffy György Általános Iskolában Fülöp László igazgatót kérdeztük. Itt a 214 gyereket összesen 22 pedagógus tanítja. Ebből 4 tanító, 18 szaktanár, 3 nyugdíjas és kettő még nem diplomázott egyetemi hallgató. A tanévkezdésre a tantermetek nagyrészt felújították, a csempekályhákat kijavították. A belső WC meglevő tervével megpályázták az ideiglenes egészségügyi engedélyt, amit rövidesen meg is kapnak.

Az iskola anyagi bázisa felújításra, kiegészítésre szorul. A régi szemléltető eszközök jó minőségűek, azonban használatuk körülményes, előkészítésük időigényes. Ezért szeretnék a számítógépeket az informatika oktatásán kívül a különböző tantárgyaknál multimédiás szemléltetőeszközként is használni.

Jelenleg a 7 számítógépet közösen használják a jenőfalvi és a karcfalvi gyerekek, így a gépek túlterheltek, a tanítás nehézkes. További gond a tornaterem hiánya, ezért a tornaórákat csak kedvező időjárás esetén tudják megfelelően megtartani a szabadban.

Az iskolaműhely, amelynek régen fontos szerepe volt, jelenleg használatlanul áll. A szerszámgépek kopotnak, elavultak, értékesítésükre jelenleg nincs megoldás.

Mindezen nehézségek ellenére az oktatás megfelelő szinten folyik a karcfalvi iskolában – állítja Fülöp

László igazgató. Ezt bizonyítják az elért eredmények is: tanulók jól szerepeltek a záróvizsgákon, a különböző tantárgyversenyeken (országos szakaszon is), több végzős rangos középiskolában tanul tovább. Ezért érthetetlen néhány szülő döntése, akik gyerekeiket más iskolákba írták. Az eddigi tapasztalatok szerint az esetek többségében ez nem hozza meg a várt eredményt. Az intézmény vezetője a probléma okát inkább a kommunikáció hiányában, a nem megfelelő iskola-szülő kapcsolatban látja. Ezen szeretnének javítani az elkövetkezőkben. Kérdőívet fognak összeállítani a szülők részére, akik a fogadóórákon személyesen is érdeklődhetnek vagy panaszkodhatnak, elmondhatják észrevételeiket, javaslatokat. Az iskola nyílt napjain (hetetin) pedig részt vehetnek az iskolai tevékenységeken, élőben követhetik a tanárok és a tanulók munkáját.

Szeretnének változtatni a tanulók kiértékelési módján is, figyelembe véve az egyéni adottságaikat, képességeiket. Ehhez fontos a – tanuló, szaktanár, osztályfőnök- hármas kapcsolat szorosabbá tétele.

Terveik között szerepel a régi iskolaépület folyosóin a padló cseréje, valamint fa falburkolat felszerelése. Aktuális az ajtók cseréje is, amit a lehetőség szerint részletekben fognak megoldani. Távlati terv a kézilabdapálya felújítása, valamint tornaterem berendezése a pékségnek készült épületben.

A kezdeti nehézségeken túl óvodáinkban és iskoláinkban folyik a tanítás. Jó munkát, sok türelmet és eredményes tanévet kívánunk pedagógusoknak, szülőknek és tanulóknak egyaránt.

Összeállította:

Török Anna és Kelemen Levente

KÖNYVTÁRI BESZÁMOLÓ

A nyár folyamán, szomorúságomra lecsökkent az aktív olvasók száma. Júniusban 157 olvasót jegyeztem be, júliusban 53-at, augusztusban pedig 34-et. Remélem az iskolakezdés és az őszi munkálatok befejezése után újra gyarapodni fog az olvasni vágyók szá-

ma. Szívesen látok minden kedves érdeklődő gyereket és felnőttet. A könyvtár nyitva hétfőtől-péntekig: 9-15 óra között.

Török Anna
kultúrigazgató, könyvtáros

SZÍNHÁZ

Felhívjuk a színházkedvelők figyelmét, hogy 2004 október 16-án, szombaton este 20 órától, a Csíki Játékszín előadásában megtekinthetik Karcfalván a kultúrotthonban az

„ANCONAI SZERELMESEK”
című zenés vígjátékot.

Jegyeket elővételben a községi könyvtárban vásárolhatnak. A jegyek ára felnőtteknek 60000 lej, diákoknak és nyugdíjasoknak 40000 lej.

Mindenkit szeretettel várunk!

NEVESS VELÜNK!

Két székelly beszélget:

- Kell egy fél malac?
- Ááá, dehogy!
- De mért nem?
- Mert eldőlne az ólban!

Besorozzák Ábelt a haditengerészethez:

- Tud úszni?
- Miért? Hajó nincs?

A székelly és a felesége vacsoráznak. A nő magára borítja a paradicsomos szószt. Azt mondja a férjének:

- Most nézz rám! Úgy nézek ki, mint egy disznó!
- Ja! És még le is etted magad!

Az öreg székellynek megbetegszik a tehene és kihívja az állatorvost. Az orvos fölírja a receptet, amivel az öreg bemegy a városba, majd amikor visszaér, azt mondja a feleségének:

- Te' asszony! Kóstold meg a gyógyszer, nehogy valami baja legyen a tehénnek!

- Idesapám, csuklik a tehén!
- Adj neki vizet lányom.
- Nem úgy! Össze...

Idős székelly házaspár üldögél a ház előtt. Morfondíroznak az öreg:

- Te Anyjuk! Ha egyikünk meghal, én beköltözök a városba...

ÚJDONSÁGOK A KARCFALVI TELEHÁZ KÖRNYÉKÉN

Amikor 2003 decemberében létrehoztuk a karcfalvi teleházat, azzal a reménnyel nyitottuk meg ajtaját, hogy ez a kis terem közelebb hozza a világot közösségünkhöz. Lassan egy éve működik a teleház. Úgy érzem, vannak pozitív eredmények, hiszen sok fiatal, aki megszokta már az internet használatát, ide tér be esténként, itt nézi meg jöttek-e levelei, itt gyűjt anyagot dolgozatához, itt keres különböző információkat állásokról, iskoláról stb. Sokan szórakozni járnak a teleházba: játszanak, zenét hallgatnak vagy egyszerűen csak társalognak. A teleház szerepe azonban nem merülhet ki e tevékenységekben. Nagyon sok munkát, szellemi energiát és pénzt fektettünk be ebbe a „vállalkozásba”. Az eredmények is ezzel kell arányosak legyenek. Fontos célunk az, hogy a közép és idősebb korosz-

tályt is behívjuk a teleházba, azoknak, akik még nem ismerik, bemutassuk a számítógép- és internet-használat előnyeit. A teleház tanfolyamoknak, továbbképzéseknek az otthonává kell váljon.

Eddig önkéntes módon próbáltuk működtetni az intézményt. Tudtuk, hogy ez nem jó megoldás, de nem volt anyagi lehetőségünk arra, hogy másként cselekedjünk. Éppen ezért a teleház többnyire csak este volt nyitva, gyakran rendszertelenül, amikor a megbízott személy éppen időt tudott szakítani rá. Minden elismerés azoknak az önkénteseknek, akik a nyitvatartásban így segítettek, hiszen szabadidejüket feláldozva vállalták, minden juttatás nélkül, hogy működtetik a Teleházat. Október 1-től lehetőségünk van arra, hogy egy személyt alkalmazzunk, akinek fő feladatköre a teleház mű-

ködtetése. Ez azt jelenti, hogy ettől a dátumtól már leszögezett programmal működik a teleház. Az állandó alkalmazott stabilitást ad majd a teleháznak, és reméljük a biztos program több falustársunknak teszi lehetővé a teleház szolgáltatásainak igénybevételét. Ezen alkalmazottunkat képezni is szeretnénk, hiszen számos területen tud majd segíteni a közösségnek.

Az őszi folyamán a Csík Területi Ifjúsági Tanácsával közösen bekapcsolódunk egy nagy projektbe. Ennek első lépéseként szélessávú Internet elérhetőséghez jutunk, melyhez a magyarországi Informatikai és Hírközlési Minisztérium nyújt támogatást. Ez nagymértékben fog javítani teleházunk szolgáltatásainak minőségén, és lehetővé teszi komoly programok megszervezését.

Szabó Kázmér

IFJÚ TEHETSÉGEINK

Antal Viola (11 éves) és Farkas István (13 éves) 2004 január 20-tól társasági táncot tanulnak. Miután a TV-ben látott sportág nagyon elnyerte tetszésüket, szüleikkel úgy döntöttek, ők is kipróbálják. Csíkszeredában találtak is megfelelő oktatót Péterfi Enikő személyében, és azóta heti három alkalommal 1,5-2 órát táncolnak. István és Viola az első órától kezdve párban táncolnak, ami nagy előny, hisz azonkívül, hogy itthon is bármikor gyakorolhatnak nem kell folyton új párt keresni, akivel minden lépés, mozdulat betanulását előlről kellene kezdeni. Arra a kérdésre, hogy milyen további tervek vannak a táncsal kapcsolatosan, egyöntetűen ezt válaszolták: „Jó versenytáncosok szeretnénk lenni és majd táncoktatást is vállalni, persze csak szórakozásból, valamilyen másik szakma mellett.” Violáék szerint ehhez nagy mértékben szükséges a szüleik segítsége és saját kitartásuk. A szülők részéről nagy áldozat, hogy hetente háromszor beviszik Csíksze-

redába az ifjú táncosokat. Arról, hogy edzések alatt nem fagyizni járnak, már nem egyszer meggyőzték a közönséget és szüleiket, hisz eddig öt fellépésük volt (kettő Karcfalván, kettő Csíkszeredában és egy Tusnádon). Minden alkalommal sikerélménnyel hagyták el a színpadot, jól esett nekik, hogy visszatapsolták őket. A táncospár számára ez a sport kikapcsolódás, kihívás és testedzés. Nem elég viszont az akarát, a tánchoz zenei hallás és ritmusérzék, tehetség is kell. Úgy tűnik ők mindezzel rendelkeznek, hisz mindketten zongorázni is tanulnak, szintén csak szórakozásból. Ezt két éve kezdték el, István egy kicsit hamarabb, de ő már abba is hagyta. Viola szeretne minél jobban zongorázni és majd színpadon szerepelni úgy, hogy énekeljen is hozzá.

Szívből gratulálunk a sikerekhez, további szép eredményeket, jó szórakozást kívánunk és reméljük, hogy még sokáig „járnak fogják”!

Antal Lilla

TELEHÁZ NYITVTARTÁSI PROGRAM:

Hétfő, szerda, csütörtök, péntek,
szombat:
12⁰⁰-15⁰⁰, 19⁰⁰-22⁰⁰

DÍJSZABÁSOK:

- INTERNET: 20.000 lej/óra
- SZÁMÍTÓGÉPHASZNÁLAT: 10.000 lej/óra
- NYOMTATÁS: 3000 lej/oldal

SZÓLJ HOZZÁ!

Ez az Ön rovata. Sajnos még üres. De a következő számban itt fogjuk közölni hozzászólását, közérdekű felhívását, esetleg vitaindító szándékú vélemény-nyilvánítását. Érdeklődését előre köszönjük.

A szerkesztőség

A FALUNAPOKRÓL SZERVEZŐI SZEMMEL

Idén immár ötödik alkalommal szerveztük meg a Nagyboldogasszony Napokat. A falunap ma már mindenki számára természetes dolog, már hozzátartozik a község búcsús ünnepéhez. Örvendetes, hogy évről évre sikerül megszervezni, köszönhetően annak a sok segítőkész fiatalnak, községi előljárónak, akik szabadidőt, munkát, energiát nem sajnálva dolgoznak a rendezvény előkészítésén.

A falunapok szervezőinek első fontos feladata a pályázatok elkészítése, melyeket már az év első felében meg kell tenni, a pályázati kiírásoknak megfelelően. Már ekkor el kell készíteni a programtervezetet és kell tudni nagyjából, milyen költségek fognak felmerülni. Sajnos eddig minden évben utolsó percig változott a program, hiszen a jó ötletek általában a rendezvényhez közeledve szoktak megjelenni. Mindig igyekszünk minden jó és értékes ötletnek helyet adni a rendezvény keretében. Nagyon jó volna azonban, ha ezek időben elérkeznének hozzánk, szervezőkhöz, hiszen egy kigondolt, véglegesített programot nagyon nehéz változtatni és a költségeket átcsoportosítani.

Az idén sokan, minden eddigi évnél többen bekapcsolódtak az előkészítési munkákba. Így sikerült még időben befejezni a színpad felújítását

illetve a futballpálya kerítésének és lelátójának rendbetételét. Nagyon jó volt látni nekem és gondolom mindenkinek aki bármivel besegített az eddigi falunapok szervezésébe, hogy sokan fáradoznak azon, hogy szebb, ünnepélyesebb legyen a falu ünnepe. Hiszen a falunapok nemcsak a szervezőké, nemcsak annak a néhány lelkes fiatalnak, polgármesternek, tanácsosoknak kell gondja legyen arra, hogy minden szép és jó legyen. A falunapok mindannyiunk ünnepe. Aki hibát, hiányosságot lát az jöjjön és segítsen kijavítani, segítsen jobbá szebbé tenni. Mi tudjuk, hogy nem vagyunk a legjobbak a rendezvény szervezésben, mi csak a tőlünk telhetőt igyekszünk megtenni.

A falunapok ezért tud közösségépítővé válni, mert itt együtt tudunk dolgozni, cselekedni egy közös célért. A falunapok gondolata adott életet az ifjúsági szervezetnek és ezen belül több programnak is. A programok szervezése során egy csapattá kovácsolódunk és az összetartozás szálai erősödnek. Ez nagyon fontos a megmaradásunk szempontjából, hiszen itt csak úgy maradhatunk meg, ha megfelelő életkörülményeket teremtünk, ezt pedig csak összefogással lehet megtenni.

Szabó Kázmér

PITYÓKA-BÁL A CSORGÓ SZERVEZÉSÉBEN

2004. október 23-án Pityóka-bált szervez a Csorgó Fiatalok Szervezete Karcfalván és Jenőfalván. A rendezvény hagyományörző jellegű, hiszen sok évvel ezelőtt ősünk ilyen módon ünnepelték meg az őszi betakarítást. A legények pityókagyűjtésre indultak a faluba, zene- és énekszóval kísérvé. Az összegyűlt pityóka árából szerveztek bált, melyre minden falubeli hivatalos volt.

Ma szervezetünk fiataljai ezt a szép székelyföldi hagyományt szeretnék életre kelteni. A tavalyi bál után úgy érezzük, sikerült tenni azért, hogy ez a szokás újra élővé váljon, hiszen idén már több településen is lesz hasonló rendezvény.

A karcfalvi-jenőfalvi fiatalok már egy héttel a bál előtt, október 17-én bejárák a falut és pityókát gyűjtenek. Ennek egy része eladásra kerül, a többit a terem díszítéséhez illetve a bál során használják fel. A bál napján, délelőtt népviseletbe öltözve lóháton, valamint díszes szekereken énekszóval járják be a falut és mindenkit az esti mulatságba hívnak. A falu nagyobb terein táncolnak is kedvcsinálóként.

Estére a bál terme pityókás teremmé változik, a lányok pityóka-koszorúkkal, pityóka-táncosfigurákkal és más pityóka-díszítő elemekkel teszik ünnepélyessé a mulatság helyszínét. A bál során különféle pityókás játékok is emelik a hangulatot.

Az idén meghirdetjük a „*megye legnagyobb pityókája*” versenyt is. A behozott pityókákból kiállításra tekinthetnek meg a résztvevők.

Csorgó

FELHÍVÁS

A Karcfalvi 1. számú Óvoda vezetői felkéri a karcfalvi játszóudvart (parkot) használó nagyobb gyereket, fiatalokat, hogy civilizáltan viselkedjenek, ne rongálják azt a helyet, ahol a kisgyermekek igazán jól érzik magukat.

HOGYAN LETTÜNK PITYÓKATERMESZTŐK?

Kiegészítve Antal Lilla pityókáról írt cikkét (SzékaSzó, 2004 augusztus) beszéljünk ennek a nélkülözhetetlen élelmiszerünknek a vidékünkön való elterjedéséről, ugyanis ezt a „csíki valutát” nem mindig övezte ilyen nagy szeretet, megbecsülés.

III. Ferdinánd elrendelte természetét, de császári parancsának nem volt fogantatja. Mária Terézia szigorú rendelkezése sem talált megértésre. Bruckenthal erdélyi kormányzó Szebenben 1775. január 27-én kiadott körrendeletében határozott utasítást adott a „földi gyümölcs” természetére. Ennek is kevés fogantatja lehetett, mivel 1803. március 20-án „a jenőfalvi community (község) kemény parancsot kapott Földvári kapitány úrtól, hogy minden numerus személyre fél-fél véka pityóka-magot vegyen. Így megfogadták jenőfalvi Gegő Antalt, hogy „a közönség számára elmenjen Bükkszádba a közönség pénzével és vegyen elegendő magot, onnan hozzon nyugtát is, hogy mennyivel fizette ki vékáját”. Gegő Antal ezért meg is

kapta jutalmát, mert „ez fent írt esztendő márciusának 20. napjától kezdve az 1804-ik esztendő márciusig 20-ig semmiféle bírói parancsolatra egyszer se menjen se ökörrrel, se gyalog, se falu közli, se falun kívül valahova”¹. A vetőmagot minden bizonnyal el is hozták, mert 1803. április 11-én rendeletet adtak ki: „a felsőségeknak sok rendbéli parancsolatok szerint most utoljára a pityóka-ültetés keményen parancsoltatik, melynek teljesítése végett minden gazda legalább egy ejtel² pityókát a maga veteményes kertiben ültetni kemény büntetés alatt tartozik”. Ezen adatok alapján községünkben a pityóka termesztésének kezdete az 1803-as évre tehető.

Így az éhínséges 1815-ös évben, amikor a szebeni Gubernium figyelemztetésben hívja fel a tekintetes nemes csíki szék lakóinak figyelmét a pityóka könnyű megtermelhetőségére, a jenőfalviak már több mint tíz éves tapasztalattal rendelkeztek a pityókatermesztés terén.

1840-ben a Nemzeti Társalkodóban, Közlemény Erdélyről cím alatt a Fel-és Alcsíkra vonatkozó részben ez áll: pityókát a szűk idő óta bőven termesztene. 1857 október 25-én T. Nagy Imre a Vasárnapi Újságban már arról tájékoztat, hogy a krumplit nagyban termesztik, pityókának nevezik, kenyérliszt közé is megreszelve vegyítik és különféle étkeket főznek belőle, sütvé is eszik. 1902-ben ugyancsak T. Nagy Imre Csík megye leírásában már a főtermények közé sorolja a burgonyát, mely mindenütt bőven terem.

Így indult el hódító útjára közkedvelt táplálékunk, hogy jó kétszáz év után vidékünk legfontosabb mezőgazdasági terménye legyen.

¹ A tett szolgálataért Gegő Antalt egy kerek évre felmentették mindenféle közmunka terhe alól

² Ejtél – kupa, régi ürmérték, kb. 1,69 liter

János Pál: *Hogyan lettünk burgonyatermesztők?* c. cikke alapján (Hargita Kalendárium, 1970)

Antal Csaba

RECEPTEK

• KARFIOL SÜTVE

Hozzávalók: 1 szép fej karfiol, 2 dl tejföl, 10 dkg vaj, só. A karfiolt megtisztítjuk és egészben hagyva sós vízben puhára főzzük. Szitára kiemeljük és lecsurgatjuk, majd tűzálló tátra helyezzük. Leöntjük a forró vajjal és a tejföllel, gyakori öntözgetés mellett a sütőben 20-25 percig sütjük.

• KARFIOL VAGY KARALÁBÉ VAJJAL

60-80 dkg karfiolt vagy karalábét sós vízben puhára főzünk, a karfiolt rózsáira szedve, a karalábét csíkokra vágva. Leszűrjük, forró vajba keverjük és megszórjuk petrezselyemmel.

• PARADICSOMOS ZÖLDBAB

Hozzávalók: 0,5 kg zöldbab, 4db. paradicsom, fél fej hagyma, zsiradék, só, pirospaprika, petrezselyemzöld. A zöldbabot feltördelve kevés

sós vízben puhára főzzük, leszűrjük, a meghámozott, kockára vagdalt paradicsommal együtt paprikás-hagymás zsírba tesszük. Ha kell adunk hozzá keveset a bab levéből. Jól összeforraljuk és petrezselyemzölddel megszórjuk.

• FOKHAGYMÁS SZELET

Hozzávalók: 80 dkg sertéscomb vagy lapocka, olaj, zsír, 4-5 cikk fokhagyma, 2 nagy paradicsom, só. A húst ujjnyi vastag szeletekre vágjuk, enyhén megvergetjük, bekenjük olajjal, megsózzuk és zsírral vastagon kikent tálba fektetjük. Rászórjuk az apróra vágott fokhagymát és paradicsomot, az edényt leföldjük, és a sütőbe sütjük, amíg a hús saját gőzében megpuhul. Zöldség- vagy burgonyakörettel tálaljuk.

*Összeállította
Antal Lilla*

KÖSZÖNET

Hálás köszönet Gábor Róbertnek, a lapunk terjesztésére, valamint a vélemények, hozzászólások begyűjtésére szolgáló állványok és dobozok elkészítéséért.

Köszönjük a csíkjenőfalvi és karcfalvi üzletvezetőknek, tulajdonosoknak a lapunk terjesztéséhez nyújtott segítségét. Ezirányú támogatásukra továbbra is számítunk.

FELHÍVÁS

A SzékaSzó szerkesztősége felkéri az olvasókat, hogy aki további részletekkel rendelkezik a lapban már megjelent, vagy más, helyi vonatkozású témákkal kapcsolatban (iskolatorténét, pityókatermesztés, stb.) szíveskedjen azokat lapunkban leközölni, esetleg feldolgozás céljából rendelkezésünkre bocsátani. Köszönjük!

A szerkesztőség

1	2	3	4	5		6		7	8	9	10	11
12					13			14				
15					16	16A				17		
18				19				20			21	
22			23							24		
		25						26			27	
28	29				R			30				31
	32				33		34					
35		36		37							38	
39	40		41							42		
43		44		45				46				
47			48			49		50				
51			52			?		53				

KERESD A POÉNT!

Ha helyesen fejtetted meg a rejtvényt, a függőleges 6. oszlopban az alábbi vicc poénját olvashatod:

A négyéves Gabi kirándulás közben egy gombát talál.

Nagyapja rászól:

- Vigyázz, ez mérges gomba.

A gyerek ijedten kapja vissza a kezét:

- ...

(Gabi szavait a rejtvényből tudhatod meg).

VÍZSZINTES: 1. Behajlított tányér. 6. Kopácsol. 12. Valódi, hamisítatlan. 14. Tüzelő. 15. Vigyázz! (indulatszó). 16. Gabonát levág. 17. Harmat télen. 18. Vége, angolul. 19. Lakás szintje. 21. Énekhang. 22. Német és jemeni gkj. 23. Kiemelés vonallal. 25. Magával édesget. 26. Eltérő. 28. Fejfedő. 30. Ebben végződik a madár lábujja. 32. Albán pénznem. 33. Fából készült csomagolóeszköz. 36. Szülő, aki elűz egy gyereket a családból. 38. Ilyen lap is van. 39. Változás előidézője. 41. Taxi, kiejtve. 42. Slag háromnegyede! 43. Számítógépmemória. 45. Orr, tréfásan. 46. Kergettet. 47. Japán város Hokkaidó szigetén (OTARU). 49. Borozó. 51. Szép az elején! 52. Törött plakett! 53.

Romániai folyó.

FÜGGŐLEGES: 1. Óvóhely. 2. Nemesfém. 3. Tisztaság a lakásban. 4. Nem...Buda! (szólás). 5. Kicsinyítő képző. 6. A poén. 7. Végtelenül létezik! 8. Ezüst vegyjele. 9. Három pedagógus! 10. Megérkezik a túlsó partra. 11. Bástyán van a várban. 13. Férfinév. 16A. Lent. 19. Elcsap, SA nélkül! 20. Lerohanó. 23. Formál. 24. Női név. 25. Benedek..., mesemondó. 27. Étélizésítő. 29. Rangjelző. 30. Bíró a mohamedán népeknél. 31. Jól néz ki. 33. Kopott. 34. Pihen a sportoló. 35. Apró szemcsékkel belepett. 37. Képezi magát. 38. Kést fenő. 40. Német író (KATZ). 42. Hint. 44. Éjfél. 46. Nem álló. 48. Rúpia mássalhangzói. 50. Fakó a közepén!

TUDJA-E, HOGY

- Az utcai közvilágítás havonta 18-20 millió lejbe kerül a községnek, a személtszállítás havi díja pedig 10 millió lej.

- A karcfalvi műjégpálya készítésénél 2500 köbméter földet horrtak el, 4000 tonna követ, kavicsot és homokat hoztak (250 autó), 400 köbméter betont öntöttek le, 4000 négyzetméter betonrácsot használtak, 21 kilométer hűtőcsövet fektettek le.

- A Jenőfalvi Közbirtokosságnál a 2002-re járó elmaradt, jog szerinti fát kiadják utólag is, valamint a 2003-as évre esedékes pénzbeli járulékot is kivehetik a közbirtokossági tagok munkanapokon 8-16 óra között a jenőfalvi terem mellett, a közbirtokosság székhelyén. A közbirtokossági elnök fogadóórái: hétfő, csütörtök 19-21, a téli időszámítás szerint pedig 17-19 óra között vannak.

- Az otthoni beteggondozást végző, Jenőfalva 535. szám alatti központ programja: hétfő, szerda, péntek 9-11, ill kedd, csütörtök 15-16. A központ dolgozói előzetes bejelentés alapján szakápolást (injekciózás, sebellenyújtás, kötözés, vérnyomás-, vércukorszint mérés, vizeletkátéterek, beöntések, masszírozás, gyógytorna), alapápolást (fürdetés, fehérműcsere, ágyműcsere, borotválás, köröm-és hajvágás) végeznek a beteg otthonában és ugyanakkor segédeszközök is kölcsönözhetőek a központban.

SZÉKASZÓ

Karcfalvi - Csíkjenőfalvi kisújság
Megjelenik kéthavonta
Kiadja a Csorgó Fialatok Szervezete

Szerkesztőség:

karcfalvi kultúrotthon, ifjúsági iroda

Szerkesztők:

Kelemen Levente, Antal Lilla, Both Izabella, Farkas Beáta, Kelemen Erzsébet, Németh Szilveszter, Szabó Kázmér, Ifj. Szócs László, Török Anna

Tördelés: Pro-Print. Készült az Alutus nyomdában.